

Ese de două ori în septemana:
Joi-a și Dominec'a.

Pretiuul de prenumeratiune:

pre anu întregu . . . 6 fl. v. a.
„ diumetate de anu . . . 3 fl. v. a.
„ patrariu de anu . . . 1 fl. 50 cr.

Pentru Romani'a și strainetate:

pre anu întregu . . . 9 fl. v. a.
„ diumetate de anu . . . 4 fl. 50 cr.

LUMINA

Fôia bisericescă, scolastica, literaria și economica.

Organu oficiale alu eparchiei romane gr. or. aradane.

Invitare de prenumeratiune

la

„LUMINA”

fôia bisericescă, scolastica, literaria și economica.

Cu 1. iuliu vechiu deschidem prenumeratiuni nôue pe semestrulu alu doile alu anului 1873. — Pretiuul abonamentului pre o diumetate de anu e:

Pentru monarchi'a austro-ungurêșca 3 fl. v. a.

Pentru Romani'a și strainetate 4. fl. v. a. DD. abonanti sunt rugati a nu întârziâ cu tramiterea prenumeratiunilor.

Din privinti'a economiei și mai marei siguritati recomandâm în locu de epistôle de prenumeratiune avisurile postali.

În urma sunt rugati DD. prenumeranti vechi, ca sumele restante de pe semestrulu antaiu sê le administreze câtu mai curendu, avendu în vedere, cã „Lumina” ca organu oficiale e proprietatea eparchiei și cã redactorulu ei dupa §. 10. din programulu fôiei e responsabilu nu numai facia cu autoritatile de pressa, ci și cu consistoriulu, carui'a are sê-i dee socôta.

Principiulu ni este: mai bine a suprinde pre DD. prenumeranti cu lucruri folositorie, decâtu a li face promisiuni cu vôrbe gôle.

Fôia apare și se spedêza de aici cu punctualitate.
Aradu, 13. iuniu 1873.

REDACTIUNEA.

PARTE OFICIALE.

Nr. 416. Pres.

Cerculariu.

Catra oficiele protopresbiterale din districtulu Oradii-mari.

În legatura cu literele presidiale emenate de aici'a cu datulu 18 Iuniu a. c. Nr. 411, prin cares'a adusu la cunoscinti'a organeloru nôstre bisericesci, a clerului și poporului eparchialu trist'a scire despre repausarea preabunului parinte Metropolitu alu nostru, arhierelui Andreiu baronu de Siagun'a, intemplata la 16 Iuniu a. c. și totodata s'a dispusu indatinat'a glasuire a clopoteloru, — conformu dispușetiunilor arhieresci ale Preasantie Sale domnului episcopu diecesanu alu nostru din 17. Iuniu a. c. onoratului cleru și credintiosului poporu alu nostru se pune în detorintia: ca

1. În decursu de siêsa septemani la liturgia se se pomenêșca numele fericitului arhieriscopu și Metropolitu Andreiu în ecteniele mortiloru.

2. La decurgerea acestoru siêsa septemani într'o di de sambata în tôte bisericile nôstre se se tiena parastasu pentru odihn'a aceluasi fericitu Arhieriscopu și metropolitu.

Correspondintiele și banii de prenumeratiune se se adreseze de dreptulu: Redactiunei „Lumina” în Aradu, cancelari'a episcopêșca.

Pentru publicatiunile de trei ori ce contieniu cam 150 de cuvinte (spatiu de 20 sîre garmond) tacs'a e 3 fl.; pana la 220 de cuvinte 4 fl. era mai sus 5 fl., intielegendu-se într' aceste sume și timbrulu. — Pretiuul publicatiuniloru se se antiepe

(Tit.) DTa esci insarcinatu a impartasi cu tóta gra birea acêș'a ordinatiune preotimei parochiale din tractulu submanuatu și a starui, ca detorinti'a nôstra catra memori'a fericitului Metropolitu se se implinêșca pretotindenia cu tóta pietatea și devotiunea, scriindu-se numele fericitului în Diptic'a arhieriloru repausati.

Oradea-mare, 25 Iuniu 1873,

Mironu Romanulu,

Archimandritu și vicariu episcopescu.

Nr. 892.
220. scol.

Cerculariu

tuturoru p. t. inspectori te scôle în districtulu Consistoriului din Aradu.

Innaltulu ministeriu reg. ung. de cultu și de invetiamentu, prin carthi'a sa din 11. aprile a. c. Nr. 9746. incunoscintiêza pe subscrisulu Consistoriu cumca întru intieșulu articolului de lege 38. din 1868., §. 133. au ordinaru inspectoriloru reg. de scôle a se tienê și estimpu cursurile suplenitorie. Totodata Innaltulu ministeriu provôca acêș'a jurisdictiune diecesana ca, în lucrare cu inspectorii reg. de scôle, se facemu dispușetiunile de lipsa pentru participarea invetiatoriloru la aceste cursuri suplenitorie, cari se vor tienê în ferialu mari ce vinu și la terminele ce se arêta mai la vale pentru fiecare comitatu deosebi.

Carthi'a ministeriala arêta cã la acestu cursu au sê se infacisieze în ordinea prima acei invetiatori cari au lipsa de a fi introdusi în propunerea celoru mai necesarie obiete de invetiamentu, era în ordinea a dêu'a au sê se infacisieze acei invetiatori cari n'au capetatu inca instructiune în metodu de a propune geografi'a, istori'a naturala și fisic'a.

Innaltulu ministeriu a dispusu ca acei invetiatori, cari vor participâ la acestu cursu suplenitoriu, se capete din cass'a statului 60 (di: siese dieci) de cruceri la di.

Cu referintia la acêș'a dispușetiune ministeriala d. Martinu Billmann, inspectorulu reg. de scôle pentru comitatu Carasiului, sub 11. maiu a. c. nr. 219. incunoscintiêza aici cumca invetiatoriloru din Comitatu Carasiului, cari vor participâ la cursulu numitu, li se va propune — daca va subversâ necesitatea — essercitie de vorbire și memoriali, limb'a materna, metodu legograficu și computulu; — era invetiatoriloru mai deprinsi li se va propune geografi'a, istori'a naturala și fisic'a, apoi li se vor dâ instructiuni în privinti'a întrebuintiarii recuisiteloru de invetiamentu, precum și instructiuni în gradinaritu și în gimnastica. Cursulu suplenitoriu pentru invetiatorii din comitatu Carasiului, se va tienê în Lugosiu, în edificulu gimnasialu, și se va incepe în 22. augustu an. cur. stil. nou, și va tienê pana în 22. septembrie. Diurnele cãte de 60 de cruceri, pe timpulu petrecerii invetiatoriloru la acestu cursu, se vor solvi în faci'a locului din cass'a statului.

Inspectoratul reg. de scóle pentru comitatele Unia-dóra si Zarandu, sub 20. juniu a. c. Nr. 747. incunoscintiea cumca invetiatorii din comitatulu Zarandului vor avé cursu suplenitoriu in preparandi'a de statu din Deva, si se va incepe la 11. augustu an. cur. st. n. Propunerile si diurnele vor fi precum se spuse mai sus.

Pentru invetiatorii din comitatulu Torontalului, in-inspectoratul reg. alu acestui comitatu incunoscintiea sub 7 maju a. c. cumca cursulu suplenitoriu se va incepe la 26 juliu an. cur. stil. nou in Gimbolia (Zsombolya) si se va tiené siese septemani. Propunerile si diurnele ca mai sus.

D. Antoniu Marx inspectorulu reg. de scóle in comitatulu Temisiului, sub 3 maju an. cur. nr. 403. incunoscintiea cumca pentru invetiatorii din comitatulu Temisiului, cursulu suplenitoriu se va tiené in Temisió'a, incepdu la 3 augustu an. cur. stil. n. pana la 14. septembrie. Invetiatorii si aici vor fi impartiti in dóue clase, de dupa cunoscintiele loru, si asia vor fi propunerile. Pre langa amintitele diurne din ingrigirea numitului d. inspector reg. vor capetá invetiatorii mai seraci si cortelu gratuitu pre câtu se va puté in localitatile de scóla.

Inspectorulu reg. de scóle pentru comitatele Aradu si Cianadu, d. Alessandru Hofbauer, sub 6. juniu a. c. Nr. 222 incunoscintiea cumca cursulu suplenitoriu pentru invetiatorii din aceste comitate se va incepe cam in mediloculu lunei lui augustu in Aradu. Sub datulu presinte Consistoriulu ilu recerca denou pentru a se defige o di anumita, carea apoi numai-de-cátu se va aduce la cunoscinti'a inspectoriloru nostri scolari din comitatulu Aradului.

De la inspectorulu reg. de scóle pentru comitatele Bichisiu si Ciongradu, d. Emanuilu Vadász din Segedinu, nesosindu pana acum unu terminu anumitu pentru deschiderea acestui cursu, éراسi sub datulu presinte ilu recerca Consistoriulu, si indata cum va sosi respunsulu, se va publicá inspectoriloru nostri scol. din cottulu Bichisiului spre scire si acomodare.

Considerandu cumca in celea mai multe comitate, terminulu deschiderii acestoru cursuri este degiá cunoscutu, Consistoriulu au aflatu cu cale a nisui efeptuirea hotaririi sinodului eparchiale de estimpu, adusa in siedinti'a VI. din 20. aprile v. an. cur. sub Nr. 120.

In acésta hotarire, sinodulu eparchialu considerandu impregiurarile faptice nóue, si a nume considerandu cerculariulu Escelentiei Sale a Domnului ministru de culte si de invetiamentu, adresatu Ordinariateloru sub datulu de 22. fauru. a. c. Nr. 1., precum si asecurarile date de Escelinti'a Sa oralmente la fiecare ocasiune, cànu este contrariu scóleloru confessionali si nu li doresce scaderea, ci perfectionarea, — a dechiaratu cà alinandu-se in mare parte temerile bisericei nóstre, ce ni le-au desceptatu legea pentru instructiunea publica si modulu cu care incepuse ea a fi essecutata, acésta temere a incetatu a fi motivu de a opri pre invetiatorii nostri confessionali dela cestiunatele cursuri suplenitorie. Dreptu ce sinodulu a hotaritu a se concede invetiatoriloru nostri confessionali cercetarea cursuriloru supletorie ordinate de guvern.

P. T. inspectori cercuali de scóle ai acestui Consistoriu, din comitatele Torontalu, Temisiu Carasiu si Zarandu, prin acést'a sunt provocati a indrumá pre invetiatorii submanuati a participá la cursurile suplenitorie ce se vor tiené la timpulu si in loculu amintitu mai sus; — éra p. t. inspectori consistoriali de scóle din comitatele Aradu, Bichisiu si Cianadu sunt provocati a-i incunoscintiá pre invetiatori se fie in asceptarea terminulu pentru deschiderea cursuriloru suplenitorie in aceste comitate, cari termine pentru aceste comitate se vor publicá indata ce le vom poté capetá de la dd. inspectori regesci de scóle.

Preste aceea cà de aici se incunoscintiea toti inspectorii reg. de scóle, mai este de lipsa ca si inspectorii consistoriali de scóle, se arete indata, fie-care inspectorului reg. din comitatulu respectiv, numerulu invetiatoriloru submanuati cari au se partecipe la acestu cursu. La timpulu seu epoi, inspectorii consistoriali vor grigi ca acei invetiatori se se si presinte nesmintitu la cursu, si-i va indemná la o diligintia si la o purtare buna carea, casí pana acum'a, se faca onóre statului invetiatorescu alu nostru.

Prin aceea cà acestea cursuri se vor impartí in classe de dupa cunoscintiele invetiatoriloru, — vor avé privilegiu atátu cei cu ceva calificatiune mai putiena se-si suplinésca ce mai lipseste, câtu si celoru deplinu calificati li se va dá ocasiune spre perfectiunarea loru prin culegerea de esperiintie si cunoseintie de la colegii de asemenea misiune, prin imprumutarea unor'a de la altii. Toti barbatii de sciintie, dupa ce au ajunsu o calificatiune, nisuescu spre perfectiunare, si acésta nisuintia onorabila o cultiva in viéti'a loru intréga càci sciinti'a e mare si calea e lunga pana la perfectiune; si desclinitu pedagogulu nisue mai alesu de câtu toti, avendu in sine convingerea dulce si santa cà elu, mai nainte de toti, este chiamatu a formá omu, biserica si natiune.

Inspectorii reg. de scóle, aretandu terminele deschiderii cursuriloru acestor'a, au notificatu aici espresu cumca limb'a propunerii in aceste cursuri pentru invetiatorii romani va fi limb'a romanésca, si cà toti invetiatorii cari se vor infacisiá, se vor impartasi la beneficiulu de diurne.

Preste acést'a, Consistoriulu s'au adresatu atátu Innaltului ministeriu câtu si inspectoriloru reg. de scóle cari n'au aretatu inca terminulu deschiderii acestui cursu, ca se medilocésca cursuri cu propuneri romanesce si cu beneficiu de diurne. Éra oficiolatele de vicecomiti din tóte comitatele de pre teritoriulu acestui Consistoriu, sunt recercate a medilocí la comune carutie gratuitu pentru invetiatorii cari vor merge la cursulu amintitu.

P. T. DTa numaidecátu vei publicá acestu cerculariu invetiatoriloru din inspectoratul submanuatu, si vei aretá inspectorului reg. respectiv numele si numerulu invetiatoriloru din-inspectoratul P. T. DTale cari au se partecipe la acelu cursu, éra la timpulu seu vei reportá Consistoriului atátu despre cei cari au participatu, câtu si despre cei ce au absentatu, si despre cauzele absentarii.

Aradu. 5 juliu 1873.

Procopiu Ivacicoviciu m. p.,
Episcopulu Aradului.

PARTE NEOFICIALE.

Ateismulu seclului presinte.

„Nu religi'a deraza din moralu, ci moralulu se nasce din religia; moralulu nu póte se aiba inceputulu seu in omulu fisicu, netagaduitu fiindu, cà déca ómenii pierdu ide'a lui Dumnedieu, atunci ei se arunca in tóta crim'a, cu tóte cà spre a lu infrená sunt legilo si cálai.“

Icón'a lumei, 1841. Nr. 5:

Ateismulu ce s'a ivitu mai cu séma pe la seclulu XV. si XVI n'a avutu altu scopu de câtu se propage idei si tese prejudicióse spiritului celui blandu si sacru religiosu, ce l'amu primitu dela insusi Dumnedieu-Omulu.

Acel'a totu mai tare s'a abatutu dela calea adeverului, pana candu a degeneratu a opugná toçma si fiinti'a lui Dumnedieu. Dumnedieulu adeveratu érá schimbatu in diei mintiunosi, ér' mandatele divine batjocurite, si cá-lumniate, ca nesce lucruri daunóse pentru omenime.

Ce a pututu se resulte din batjocurirea acést'a decátu desmoralisatiune generale atátu in afaceri religiose câtu

si in celea politice séu sociale? Omenimea erá abatuta, dela conditiunile prin cari ar fi pututu se strabata la rezultatele perfectiunei si a binelui comunu. Spiritulu omenescu totu mai tare se consumá si lancedié ca si plant'a ce nu are locu d'a se desvoltá la inaltimea chiama-rei sale.

Noi inse de situatiunea cea trista din trecutu nu ne mirámu; pentru-cá principiile crestinismului erau desvoltate mai putienu, de cátu ce sunt astadi, in sec. alu XIX., candu ne mandrimu cá traimu in epoc'a luminiloru. Dar', vai ce sinamagire colosale! Mai bine am dice, cá astadi traimu, in timpulu orbecatiunei in timpulu desmoralisatiunei generale.

Vedemu, cá ateismulu si-a redicatu scól'a din nou, a caruia scopu este: *a remané pe langa principii scrintite, aventurate de ratiunile matadoriloru corupti; a creá lege noua in suer'a ei; a adorá materialismulu, a indumnedié mintea, si a condemná totu ce este salutaru pentru sufletulu omenescu.*

Intr'adeveru! religiunea, moral'a crestina si omeni'a astadi sunt numai nisce fantóme absurde, care desí câte pe o clipa tresara ici colé in gâmaliele unor'a, éra-si apunu cátu mai cu graba si dupa cum aducu cu sine interesele materialismului indumnedieitu.

Suntemu de convinctiune, cá de s'ar ivi Apostolulu, si de ar privi preste omenimea de astadi, ar eschiamá in sine: acest'a e genulu omenescu si timpulu pentru care s'a prorocitu, *„cá va fi timpu, candu invetiatur'a cea sanetosa nu o voru primí, ci dupa poftete sale 'si-voru alege loru-si invetiatori; cari voru scarpená urechile, si dela adeveru audiulu loru 'si-voru întórce, si la basne se voru plecá.“* Er intr'altu locu: *„cá voru vení in dilele celea de apoi batjocuritori, cari voru umblá dupa poftete sale.“*

Cui i mai incape indoiéla, cá omenimea de astadi, nu umbla dupa poftete, placeri si speculatiuni?

Precumu intieptulu Apostolu, astfeliu, nici noi nu intielegemu aci pre hebeucii aceia, cari si altcum nu pré multa dauna potu causá: ci pre cei ce orbulu norocu ii a adusu la óresi-care védia, si cari apoi venendu interesele marsiave pentru d'a figurá de filosofi, doctori, si naturalisti mari, incérca a nimici chiaru conditiunile de viétia ale unui poporulu crestinu.

In trecutu a fostu timpuri si de acelea candu chiaru unele state voiau se sustee fora religiune, avendu ele societati constituite prin diferite feluri de statute cu scopuri divergente intre sine. Dar intentiunile acelea precum atunci, asia si mai apoi, vedemu cá s'au nimicitu; cáci li-a lipsitu moralulu: unic'a-basa firma si neclatita pentru ori-ce avantajiu.

Indiferentismulu religiunariu in poporu inca s'a escatu si ié dimensiuni ici colé amenintatiórie mai cu séma prin influinti'a celor mari, numiti filosofi. Si in imperiulu Romei la inceputulu crestinetatii serviciulu divin, erá respectatu de catra civile romanu; inse batjocuritu din partea proletariului. Astfeliu a si trebuitu se urmeze evenimentulu celu tristu pentru Rom'a; cáci cea mai mare parte nu voié se créda cá din colo de nori, inca mai esista unu tronu a fara de alu *Legiunariloru.*

Intre asemenea impregiurari critice consolidarea crestinismului abia erá posibila, si ca fapta implinita numai atunci a potutu deveni dupa-ce s'au debelatu opunerile stricatióse astfeli: *cá ratiunea a trebuitu se se subordineze unei fíntie mai nalte, dela carea mai multu se nu se abata nici intr'unu modru.*

A sustatu principiulu acest'a peste XVIII. secli de ani, desi din timpu in timpu a suferitu poticniri si a fostu

asaltatu; inse teologi'a s'a aparatu totudeun'a cu resolutiune, se apara si in presinte, si se va apará in veci.

Candu teologi'a acésta lupta nu o ar puté continuá mai multu, si s'ar observá cá principiile crestinismului au stegnit: atunci putem deduce si durat'a lumei, ceea ce astadi, matematicii, naturalistii, astronomii si altii, se nisescu ca prin aparatele lor se o scruteze. Dar debile si zadarnice scrutari!

Principiulu teologicu intrece cercárele omenesci, candu dice, cá: *„pentru multimea fora de legiloru, dragostea mul-tor'a va recí si atunci va veni sfârsitul.“*

(Va urmá.)

Immormentarea

Escelentiei Sele Présantitului Parinte

Andrei Baronu de Siagun'a,

Archiepiscopulu Ardélului si Metropolitulu Romaniloru de religi-
unea gr. or. din Ungari'a si Tranni'a.

(Urmare si fine.)

„Conductulu funebru s'a pornitu amesuratu programei sta-torite prin testamentulu publicatu in nr. nostru de ieri. Simpu dara imposantu precum tóte faptele si creatiunile lui Siagun'a — i-a fostu si conductulu funebru. Durere numai cá creatorulu acestei ultime opere n'a fostu martore. N'a fostu — cáci atunci aru fi observatu manifestarea unei iubiri si veneratiuni adenci ce nu se póte suplini prin nice o programa si prin nice o dispo-sitiune.

„Servitorii si preotii deosebitelor biserici, de-si divergéza in dogmele lor de credintia, asistara la conductulu funebru alu lui Siagun'a toti si din tóte partile. Sunetele sfasiatóre de anima ale campanelor deosebitelor confessiuni anunciau actulu dure-rosu ce se petrecea. Alipirea fiéscá, iubirea si veneratiunea profunda catra Siagun'a a intrunitu o multime de preoti gr. or. din tóte partile Transilvaniei si Ungariei la Sabiiu spre a dá Archipasto-riului pré iubitu ultim'a onóre. Si cu adeveratu multi dintre jal-nicii — pentru a carora crescere si inaintare s'a ingrijitu marele Archi-pastoriu, urmau conductulu cu anima sfasiata, ca acel'a carui'a i datorescu cu atâtea multiamite pentru bunatatile cele multe si mari cele reversá cu tóta iubirea parintésca si din tóta prisosinti'a — a incetatu a mai fi. — Iubirea si veneratiunea au indemnatu pre episcopulu din Caransebesiu Popasu si pre fi coi credinciosi si bravi ai biserici gr. or. din Brasiovu a alergá cu unu trenu separat la Sabiiu.

„Brasiovenii se acompaniara la 9 óre in piati'a cea mare la conductu. Tóte autoritatile militare, civile si bisericesci, dife-ritele scóle si institute si totu ce se tiene de lumea oficiósa si onoratióra au fostu reprezentate ca corporatiune la conductu.“

Ajungendu conductulu la marginile hotarului Resinariloru fú intimpinatu de tinerimea scolara de aci de invetiatori, de preo-time si de membrii comunei precum si de pré numerosu popo-ru, care in ordine frumósa inaintá spre Resinari, — si aci sub sunetulu clopotelor dela tóte bisericile pre sub trei arcari de trimfu facute de bradi verdi si decorate cu flamuri negre spre biserica cea mare, unde se asiediá cosciugulu pre unu catafalcu negru.

In aceea si sér'a se facú priveghiere in biserica cea mare din Resinari; éra a dóu'a di Joi la 9 óre, conformu despuseti-uniloru testamentaria se celebrá St'a liturgia si apoi servitiulu funebru, dupa a carui finire se asiediara remasitiile repausatu-lui in cript'a anume pregatita in apropiarea memoratei biserice.

La aceste servitie inca asistara multi condolenti din cei ce venira cu conductulu din di'a premergatória precum si de acei ce venira numai in acésta di. Intre acesti'a veduramu pre Escel. Sea comandatele generalu Ld. M. C. baronu de Ringelsheim si Generalulu cav. de Reichetzer precum si alti oficeri inalti dela aperatorii tieriei, autoritati civile si bravi nostri brasioveni.

Cu lacrimile ce inundau fetiele tuturor, dupa ce se depu-sera cununi de flori pre cosciug si pre mórmentu si dupa ce aruncara câte o mâna de tierena pre cosciug se departara cu totii dela locul, care a primitu in sinulu seu remasitiile cele mai scumpe ale barbatului cu nume nemuritoriu, pentru meritele cele ce abia se voru puté cu fidelitate descrie.

La mórmentu s'au impartitu de catra spiritualulu P. Ger-manu intre seraci 200 fl. lasati de repausatulu spre scopulu acest'a

Condolentii brasioveni cari venisera si aici cu stindardulu lor, ca se dea ultimulu lor tribut de recunoscintia metropolitului si arhiepiscopului nostru si alu densiloru, indata dupu inmormentare se dusera la précuviosia sea P. Archimandritu Vicariu arhiepiscopu Nicolau Pope'a pentru ca se-si esprime durerea lor si a comitentiloru lor. Fiindu că erá de fatia si Présanti'a Sea P. Episcopu alu Caransebesiului Ioanu Popasu, miscatu de o alipire atât de mare catra defunctulu mare demnitaru bicescu se adresá mai antaiu Présanti'a Sea cu cuvinte parintesci si de recunoscintia pentru o purtare asiá frumoáa si démna de densi. Dupa acést'a multiam P. Archimandritu si Vicariu arhiepiscopescu in numele Consistoriului arhiepiscopescu pentru condolentia carea a fostu o nóua dovéda despre purtarea cea brava a romaniloru din Brasiova dovedita cu multe alte ocasiuni si carea acum se confirma de nou.

Comun'a Rasinari, ca se tacemu de ospitalitatea cea esemplara a P. Sav'a Popoviciu, a altoru preoti si mireni particulari, a datu o mésa comuna la carea a luat parte toti condolentii. La acést'a méss' in terminii cei mai corespunditori a multiamitu P. Archimandritu N. Pope'a Vicariulu Arhiepiscopescu condolentiloru pentru amórea ce a dovedit'o si cu ocasiunea acést'a repausatului*) cam in urmatóarele:

„Astadi avurámu marea nenorocire a dá pamentului pretiósele remasitie ale prédemnului, préscumpului si préiubitului nostru parinte sufletescu **Andreiu Bar. de Siagun'a**. Póte că amu fi avutu inca si alte datorintie de implinitu fatia cu repusatulu, póte că amu fi trebuitu se-i amintimu decursulu vietiei, se-i aretámu faptele cele mari si meritele; dara acestea nu se poteau face, fara abatere dela dispuetionile testamentarie.

„Dealtmintrea, cine a fostu metrop. **Siagun'a**? o scimu cu totii; ni o aréta trecutul, si ni o va aretá viitoriulu póte si mai bine. Pentru aceea me simtiu deobligatu a esprime in numele Consistoriului archid. caldurós'a multiamire, tuturoru prea stim. domni, cari binevoira din departare si de aprópe a participá la petrecerea cea din urma a repusatulu in Domnulu. „Ti multiamescu si tie onorab. comuna din Resinari, carea avusi onórea, singura, dintre nenumeratele comune din provinci'a nóstra metropolitana, á cuprinde pre marele archiereu in sinulu Teu. Aduti aminte, că prin acést'a ai primitu un'a din petrile cele mai scumpe, margaritariulu celu mai mare spre pastrare. Pastrédia-lu deci si ingrijesce de elu, ca de lumin'a ochiloru.“

La inmormentarea Escel. Sele P. Archieppu si Metropolitu a fostu reprezentata si Consistoriulu din Oradea mare prin Précuviosia Sea P. Archimandritu si Vicariu Eppescu Mironu Romanu, iéra comun'a bisericesca de acolo prin advocatulu Ioanu Fassia si prin proprietariulu Alesandru Dragosiu; asemenea Consistoriulu din Aradu prin P. Protosincelu Andreiu Papu si P. Protodiaconu. Goldisiu, I. Sierbanu protopr. si altii; din dieces'a Caransebesiului au fostu dintre clerici prof. de teol. Must'a. P. Prot. Atan. Ioanoviciu si P. Prot. Dimitrie-vici — si multi mireni din ambe eparchiele.

„Telegrafulu Rom.“

VARIETATI.

Avisu: A esitu de sub tipariu brosiur'a I. din „Manualulu popularu de agricultur'a practica, inzestratu cu mai multe ilustratiuni despre cele mai insemnate unelte agricole si dedicatu Asociatiunei Trne pentru literatur'a si cultur'a poporului romanu, de George Vintila inspectore silvanale distric-tuale. Cuprinde: Nutritiunea si compositiunea plantelor; pamentulu, clasificarea, lucrarea si imbunatatirea lui si o partica din capitululu despre gunoiu. Abonamentulu se face la autorele in Fagarasiu. Pretiulu unei brosiuri face 40 cr, cu trimiterea pe posta 46 cr. Dela 10 esempl. se dá unulu gratis. Brosiur'a II. inca se va trimite cátu de curandu Dloru abonanti, 4 cóle suntu déjà tiparite gat'a, se póte procurá si prin Redactiunea acestui diuariu. *)

+ **Literariu:** A esitu de sub tipariu „Schematismus der Bukowinaer griech.-oriental. Diöcese für das Jahr 1873. Czernowitz. Druckerei des R. Eckhardt.“

Pagin'a 1-ma contine urmatóri'a istorisire:

„Bukowinaer Bisthum. Dasselbe wurde von dem Fürsten der Moldau Alexander dem Guten zu Anfang des XV. Jahrhunderts, fast gleichzeitig mit der Suczawaer Metropole, zu Radautz gegründet, woher die Bukowinaer Bischöfe auch den Titel „Bischöfe von Radautz“ führen.

*) Astfelu e de a se intelege reflexianea din „Her. Ztg.“ prin carea se dice, ca P. Archim. a golitu unu paharu pentru vecinie'a pomenire a repausatului.

*) Celelalte diuarie nationale inca suntu rugate so binevoiésca a primi acestu avisu intre varietati.

Cu tipariulu lui Stefanu Gyulai — Proprietatea si editur'a diocesi aradane. — Redactoru respunditori: **Iosifu Goldislu.**

Während Suczawa im Jahre 1630 aufhörte, der Sitz der moldauischen Metropolen zu sein, welche ihre Residenz im genannten Jahre nach Jassy verlegten, blieb Radautz die Residenz der Bukowinaer Bischöfe bis nach der zwischen dem kaiserlich österreichischen Hofe und der Pforte am 7. Mai 1775 zu Constantinopel abgeschlossenen Convention und nach der auf dieser Grundlage im Jahre 1777 erfolgten Einverleibung der Bukowina mit dem österreichischen Kaiserstaate — der Sitz der Bischöfe im Jahre 1784 von Radautz nach der neuen Landeshauptstadt Czernovitz übertragen wurde.“

Zu diesem Bisthume gehörten die Güter Radautz, Kotzmann, Laschkiwka, Suchowerschow, Kliwodin, Dawidestie und Rohozna, welche im Jahre 1786 für den Bukowinaer gr.-or. Religionsfond mit eingezogen wurden.

Sermana biserica romana, unde ai devenitu cu literatur'a ta!

Post'a redactiunei:

Dlul Andreescu in Boregsu: In tipografia se desfaen literile de locu ce s'a tiparitu diariulu; in urmare pentru Dyóstra trebuie se se culéga si tiparésca de nou si e de lipsa ca singuri se ve intelegeti cu tipografulu.

Dlul B. in Curticiu: Rebdarea e tierin'a unde resaru si se desvóltá virtutile crestinesci; va aparé cátu mai curendu.

Dlul Dr. V. in T: Cu cele comunicate ne ati supriusu si fórte deobligatu.

Dlul G. M. in J: Am tramisu ce ai ceratu; deslucire inse la ce m'ai intebatu, nu-ti potu dá din cauza că eu despre atari tacse nu am nici o cunoscintia cu atât mai pucinu despre usulu lor.

Concursu.

1—3

Pentru ocuparea postului de invetiatoriu la scól'a confesionala gr: or: romana in Comun'a Micalaca dieces'a si inspectoratulu Aradului cu care suntu impreunate urmatóarele emoluminte anuale: 220 fl v. a. in bani gata din cass'a spese-loru Comunale totu de una pe patrariu de anu nainte, 1/4 sesiune pamentu aratoriu. 12 orgii lemne de focu, din care este a se incaldí si scól'a, cuartiru liberu pomposu cu intravilanu de 1/2 jugeru si venituri stolarie dela ingropatiuni si altele.

Doritorii de a ocupá acestu postu suntu avisati asi trimite recursele lor de a dreptulu presidiulu Comitetalui parochialu pana in 19/31. Augustu. a: c: candu diminétia la 9 óre se va tiené si alegerea, — provediute su testimoniu despre absolvirea cursuriloru pedagogice si de cualificatiune cu calculu bunu, atestatu de moralitate si testimoniu despre absolvirea de celu pucinu 4 clase gimnasiale; inse cei ce vor puté documentá, că suntu binemeritati pe terenulu invetia-mentului voru fi preferiti chiaru desí vor avé numai 2 clase gimasiale. — Concurrentii si pana atuncia se invita pentru desteritate in cantarile rituale, a se presentá intr'o di de Dumineca séu serbatóra in persóna la st: Biserica:

Micalac'a 1/13 Iuliu 1873.

Comitetulu parochiale, cu scirea si invoierea mea:

Ioane Popoviciu Deseanu

Inspect. scol. cerc.

Concursu.

3—3

Pentru statiunea invetiatorésca vacanta din comun'a Sistarovetiu inspectoratulu Lipovei se publica concursu nou pana in 15 Iuliu vechiu, candu va fisi alegerea.

Emolumintele sunt in bani 150 fl. 24 cubule grau 24. cucurudiu 100 pundi clisa. 75. pundi sare, 15 pundi lumini. 12 orgii de lemne din care se va incaldi si scóla, 4 jugere livéda fenétia, cortelu liberu cu 3/4 jugeru gradina pentru legumi.

Doritorii de a fi alesi in acést'a statiune, au recursurile lor dovedindu essamenulu de cualificatiune, adresate comitetului parochialu in Sistarovetiu, a le trimite la subscrisulu in Lipov'a, si pana la terminulu prefriptu au a se infeciosá in vre una din Domineci séu serbatori in s. Biserica de acolo pentru cantare.

Sistarovetiu 17. Iuniu 1873.

In contielegere cu comitetulu parochialu.

Christoforu Giuchiciu inspectoru cercualu de scóla.